

Iniciativa OA AKVŠ ČR

Zápis schůzky

Datum konání: 10. 12. 2020

Místo konání: online [MS Teams](#)

Účastníci: viz Příloha 1

Prezentace: <http://hdl.handle.net/10084/142479>

Program

od	do	Název příspěvku	Přednášející	Moderátor
10:00	10:15	Zahájení schůzky	Pavla Rygelová, Jan Skůpa	
		Dopolední blok - Shrnutí dění za rok 2020		Pavla Rygelová
10:15	10:45	Aktivity Akčního plánu, koordinačních schůzek OS, strategie MŠMT pro OS	Pavla Rygelová	
10:45	11:00	Legislativní změna v zákonech 130 a 106	Jiří Marek	
11:00	11:15	Aktivity skupiny OA manažerů	Jiří Marek	
11:15	12:30	Oběd		
		Odpolední blok I		Tereza Simandlová
12:30	13:00	Pracovní skupina pro Research Data Management	Michal Růžička	
13:00	13:30	Díličí výsledky dotazníku Postoj autorů k open access publikování	Pavla Foltynová	
13:30	13:45	Přestávka		
		Odpolední blok II - diskuze		Tereza Simandlová
13:45	14:15	Aktivity NTK v OS	Eva Hnátková	
14:15	15:15	Budoucnost IOA - diskuze	Pavla Rygelová, všichni	
15:15	15:30	Závěr schůzky	Pavla Rygelová	

1. PAVLA RYGELOVÁ - shrnutí aktivit roku 2020

Aktivity Akčního plánu

- RVVI považuje všech 11 opatření Akčního plánu za splněné.
- Dle IOA nejsou všechna opatření splněná, Pavla Rygelová a Jiří Marek komentovali plnění Akčního plánu a navrhli další postup (dokument nelze veřejně sdílet). Některá opatření byla splněna (e-Infrastruktura, průzkum repozitářů), některá s výhradou, některá splněna pouze formálně – např. chybí sirotčí repozitář, sice byl dokončen sběr dat APC 2019 i 2020, ale chybí úplná analýza sběru dat APC za rok 2019 atd.
- Implementace otevřeného přístupu k vědeckým publikacím bude pokračovat ve Strategii VaVal 21+.
 - **Diskuze a chat:** Iva Burešová odpověděla na chatu ke sběru APC: „*Analýza sebraných APC včetně doplnění chybějících údajů a nějaké konsolidace dat byla právě v těchto dnech dokončena. Dobrá zpráva je, že letos to bylo mnohem "čistší" než loni :-)* Jak s tím naložit dál je na vyšších místech.“

Koordinační schůzky Open Science

- Proběhly dvě koordinační schůzky zástupců NTK, AKVŠ, Cesnet, KNAV, TC AV ČR, OpenAIRE, a to 16. 6. 2020 a 16. 9. 2020.
- Motivace - domluvit koordinovaný postup dalších aktivit pro podporu OS v ČR.
- Náplň schůzek: shrnutí situace ohledně open science, informace o aktivitách NTK, seminář pro RVVI, vznik skupiny pro Research Data Management

Strategie MŠMT pro Open Science

- SZ2021+ Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021¹.
- Doporučení pro VŠ naplňovat strategii open access a open science.
- V oblasti výzkumných dat bude MŠMT podporovat implementaci iniciativy EOSC (European Open Science Cloud) s využitím národní e-infrastruktury e-INFRA.CZ v dotačním programu OP JAK.

1

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicky-zamer-ministerstva-pro-oblast-vs-na-obdobu-od>

2. JIŘÍ MAREK - Legislativa a informace o PS OA manažerů

Legislativní změna v zákonech 130/2002 a 106/1999 v kontextu směrnice EU 2019/1024

- V článku 10 Směrnice 2019/1024 se mluví o tom, že údaje z výzkumu (data) mají být zpřístupněna v souladu se zásadami FAIR.
- Z dalšího textu vyplývá, že se nemusí jednat jenom o zpřístupnění dat, ale i dalších výsledků výzkumu (open data i open access), více info²
- Směrnice se bude implementovat do českého právního řádu, dokončení se předpokládá cca v červenci 2021.
- Byly představeny nejdůležitější body české implementace (zavedení legislativního pojmu „vědecká data“, podpora „findability“, vyhledatelnosti dat atd.).

Činnost PS OA manažerů

- Nápad na vznik skupiny vzešel ze skutečnosti, že v rámci projektů HR Award II vzniklo napříč ČR cca 11 pozic OA manažerů. První schůzka (11 OA manažerů) proběhla v březnu 2020 v Brně, kde byla skupina ustanovena. Druhá schůzka proběhla v červnu 2020 a třetí v září 2020 (skupina má již 20 členů).
- Společně analyzují mezinárodní institucionální přístup k open science, sdílejí svoje zkušenosti a prezentace, diskutují o vědeckých datech a nástrojích potřebných pro spolupráci.
- Další schůzka je plánována na 16. 12. 2020, během schůzky by se měl ustanovit plán skupiny na rok 2021. V plánu je diskuze o institucionálních strategiích v ČR, diskuze o nových tématech open science (OER, citizen science apod.) a spolupráce s dalšími kolegy (projekt NTK NCIP VAVAI, e-infra.cz atd.).
- K pracovní skupině OA manažerů se mohou připojit další zájemci, i když nejsou zapojeni do HR Award II projektů.
 - **Diskuze a chat:** Jan Mach: Můžu poprosit o nějaké stručné info o nástrojích pro datový management, co tam řešíte? Plánuje se něco nového? Odpověď Jiřího Marka: Spolupráce ČR a Holandsko - Data Stewardship Wizard a předjednaná spolupráce s GOFAIR.

4. MICHAL RŮŽIČKA

Pracovní skupina pro Research Data Management

- Motivace pro vznik skupiny
 - V ČR je potřeba pokročit s agendou plánování a koordinace správy vědeckých dat a datových repozitářů. Skupina nyní začíná vznikat a koordinovat aktivitu.
- Vznikl dokument s návrhem cílů (které se týkají správy dat), pracovního plánu a možných členů skupiny.
- Byly představeny základní teze dokumentu a byly představeny dlouhodobé cíle skupiny.

² <https://data.gov.cz/2019/11/18/sm%C4%9Brnice-o-otev%C5%99en%C3%BDch-datech.html>

- Jednotlivé aktivity projektu mají své vedoucí, kteří na nich pracují – nyní sestavují svoje pracovní týmy a upřesňují plány práce.
- Zmíněna změna v RIV na rok 2021 – pole R97 – Odkaz na údaje z výzkumu – bylo upřesněno, že se jedná o „research data“, pole je vhodné vyplnit i u článků a jiných druhů výsledků.
 - **Diskuze a chat:** Proč je počítáno s decentralizovanými repozitáři? Myslí se decentralizace na úrovni institucí/oborů/národní? M. Růžička: Ano, je třeba počítat s tím, že repozitářů je/bude mnoho, budou se lišit (oborově, v rámci institucí i v rámci zemí), nebude to jeden velký centralizovaný systém. Proto je třeba tuto aktivitu založit na standardech a interoperabilitě.

5. PAVLA FOLTYNOVÁ

Díličí výsledky dotazníku Postoj autorů k open access publikování

- Dotazníkové šetření probíhalo nejprve na Univerzitě Karlově, poté vznikl nápad na zapojení ostatních VŠ. Zapojilo se celkem 23 institucí v ČR. Cílem dotazníku bylo zjistit aktuální zkušenosti autorů s publikováním v režimu OA a na základě výsledků zlepšit poskytované služby v oblasti informační podpory OA. Sběr dat probíhal od 17.8. do 9.10.2020.
- Předběžné výsledky jsou zatím bez dat Univerzity Karlovy.
- Přišlo celkem 1602 odpovědí. Přes 80 % respondentů se s principy open access ztotožňuje. Více informací o výsledcích viz prezentace.
- Konečné výsledky i s daty Univerzity Karlovy budou přibližně v lednu 2020 a budou také na webových stránkách openaccess.cz
 - **Diskuze a chat:** Tip od Terezy Simandlové: Projekt <https://deepgreen.kobv.de/en/project-deepgreen/>; Tip od Evy Hnátkové: <https://journalcheckertool.org/> nástroj zatím v beta verzi; obdobný nástroj je <https://publishopen.org/search>

6. EVA HNÁTKOVÁ

Aktivity NTK v OS

- Krátké představení NTK jako takové a následně představení jejích aktivit v open science: CzechElib (gold), Národní repozitář Repo (green) a další podpůrné služby (vznik Národního centra pro podporu open science).
- CzechElib zajišťuje od roku 2018 správu a nákup EIZ, vyjednává smlouvy. Spoluúčast na financování EIZ z prostředků EU končí v roce 2020 Navazuje na něj projekt NCIP VaVal, který by měl centralizovaný nákup správu klíčových EIZ zajistit od roku 2021.
- Jako nástroj k podpoře VaVal bude vybudována platforma pro vědeckou komunitu One-Stop-Shop for Researchers,
- Bude vybudován Národní repozitář, který bude určen pro publikační výstupy, do budoucna by měl sloužit i jako úložiště pro data. Měl by se do něj transformovat NUŠL.

- Hlavní ambice CzechElib=přechod od předplatného EIZ na gold open access model formou transformačních smluv.
- Stále se počítá se vznikem Národního centra pro ORCID, které by mělo vzniknout na začátku roku 2021.
- Krátce byla představena publikační platforma Open Research Europe pro submissions od řešitelů projektu H2020/Horizon Europe.
 - o **Diskuze a chat:**
 - o Šímová Tereza: Už se ví, jak se budou hodnotit výstupy v Open Research Europe? Za ČR? E. Hnátková: Neví se to, naopak pro české autory je v současné chvíli nevýhodné zde publikovat, protože tyto výstupy nejsou zakomponovány do RIV a hodnocení. Což by se ale do budoucna mělo, protože i další poskytovatelé financí si budují své platformy.
 - o Kodatová Anežka: V jakém časovém horizontu by mohl být Národní repozitář zprovozněn? E. Hnátková: Přesné datum se neví.

7. PAVLA RYGELOVÁ - Otázka budoucího fungování IOA

Budoucnost IOA – diskuze

- Shrnutí práce a aktivit letošního roku
- Pavla Rygelová a Tereza Simandlová se rozhodly ukončit své působení ve vedení IOA, a to z důvodů: - mise skupiny byla splněna; vznikly nové pracovní skupiny a projekty, které činnosti skupiny duplikují/suplují/rozšiřují; osobní důvody a pracovní vytíženost.
- Nikdo ze stávajících členů nechce vedení převzít.
- Pokrytí problematiky open access/open science se přesouvá na nově vzniklé skupiny (obnovované EIZ, OA manažerů a skupina RDM).

Agenda IOA k předání

- Správa webů: oa.cz, dspace.cz, vimkdepublikuji.cz
 - o Weby, zejména oa.cz, by měly zůstat v tzv. konzervovaném stavu s drobnými úpravami dle možností současných správců. AKVŠ bude financovat platby domén. Obsah oa.cz může využít NTK při budování informačního portálu o open science.
- E-konference oa.cz
 - o E-konferenci spravuje Pavla Rygelová a Miroslav Bartošek – bylo by vhodné, aby agenda zůstala na Masarykově univerzitě. UVT může e-konferenci poskytnout technickou podporu a spravovat ji může Marika Hrubá.
- Úložiště Google disku s materiály IOA, proběhne archivace a předání archivu VV AKVŠ.

Reportování o aktivitách open science výkonnému výboru AKVŠ

- Výkonný výbor by měl dostávat informace od OA manažerů, od skupiny Michala Růžičky a z projektu NCIP.

- Za skupinu OA manažerů bude reportovat AKVŠ Marika Hrubá - formou zvaného hosta na jednání VV AKVŠ.
- Za NCIP může report probíhat formou zvaného hosta na jednání VV AKVŠ (například Eva Hnátková nebo Eva Dibuszová).

8. ÚKOLY

1. **Jiří Marek** pošle aktualizovanou prezentaci k novelám zákonů 130/2002 a 106/1999, a navrhuje k tématu připravit v lednu krátký seminář.
2. **Jiří Marek** pošle odkaz na dokument Data Stewardship Wizard. (<https://ds-wizard.org/resources.html>)
3. **Pavla Rygelová** zpracuje pro VV a Výroční konferenci AKVŠ Zprávu o činnosti IOA za rok 2020.
4. **Pavla Rygelová a Tereza Simandlové** budou nadále spravovat komunikační kanály (FB a Twitter) pod novým názvem.
5. **Tereza Simandlová** v lednu 2021 provede archivaci Google disku IOA (a složky PS EIZ)
6. **Jan Skůpa** bude udržovat web Vím, kde publikuji.
7. **Pavla Rygelová** zajistí admin práva Marice Hrubé do e-konference oa.cz.

9. PREZENTACE

Všechny prezentace jsou uloženy v repozitáři DSpace VŠB-TUO:
<http://hdl.handle.net/10084/142479>.

Příloha 1 Prezenční listina

Celé jméno	Časová známka
Rygelova Pavla	10.12.2020 9:05
Skúpa Jan (51108)	10.12.2020 9:05
Tomáš Inspektor (Host)	10.12.2020 9:05
Markéta Trykarová (Host)	10.12.2020 9:05
Jiří Marek	10.12.2020 9:32
Kodatová Anežka	10.12.2020 9:34
Jan Hradil	10.12.2020 9:35
Tereza Šimandlová	10.12.2020 9:37
Barbora Loskotová	10.12.2020 9:38
Hana Janečková	10.12.2020 9:39
Skorusa, David	10.12.2020 9:42
Kudlickova, Klaudia	10.12.2020 9:44
Matyáš Franciszek Bajger	10.12.2020 9:47
Katolická (Host)	10.12.2020 9:53
Veronika Kolínová (Host)	10.12.2020 9:53
Jan Mach	10.12.2020 9:53
Mirka Minczérová (Host)	10.12.2020 9:53
Pavla Foltynová	10.12.2020 9:54
Romana Applová (Host)	10.12.2020 9:54
M. Zizienová (Host)	10.12.2020 9:55
Martina Šmardová	10.12.2020 9:55
Iva Burešová (Host)	10.12.2020 9:56
Kubátová Barbora	10.12.2020 9:57
Hrdlickova, Lenka	10.12.2020 9:57
Šárka Kostecká	10.12.2020 9:57
Marika Hrubá	10.12.2020 9:58
Veronika Zemanová ÚČL (Host)	10.12.2020 9:58
Šimová Tereza	10.12.2020 9:59
Kotoucek Jiri TC	10.12.2020 9:59
Milan Janíček	10.12.2020 10:01
Naděžda Fasurová	10.12.2020 10:02
Soňa Fryščíková (Host)	10.12.2020 10:04
Jarmila Dvořáčková	10.12.2020 10:07
Denisa Šimíčková	10.12.2020 10:07
Jiří Mašek	10.12.2020 10:09
Palko Petr	10.12.2020 10:14
Šárka Grofová	10.12.2020 10:15